

El Gironès

ANY I

NUM. 25

Redacció i Administració:
PLAÇA INDEPENDENCIA, 16. — Ent.

Dissapte 8 de Juliol de 1916

PREUS DE SUSCRIPCIÓ:
Trimestre 1'50 ptes.
Numero solt 0'10 "

CAMPANYA ELECTORAL

El passat dijous va començar el període electoral. La vibració de la lluita commou altre vegada el nostre esperit, que pletòric de freturances, sent muntar del cor fins als llavis, esperances fermíssimes, que s'afermen cada dia més esplendorosament com a tangibles realitats pròximes.

La Providencia ha marcat el destí a Girona que sent cada dia ansies més vives de lliberació; ara un nou medi se 'ns presenta per a aconseguir-la.

En l'elecció passada les estentisses faramalles republicanes, de fanalets de color; el sentit retrògade, inofensiu, enquillostat de la seva política; els seus ignocents sectarismes anacrònics, varen sofrir un cop de mort, amb el triomf moral de la candidatura regionalista.

Divorciats de la opinió imparcial i sensata, en l'intermig entre l'anulació del acta i la preparació de les noves eleccions, han vist com sobre del home que escullien per capdill i sobre la seva política i pesava un mal fat, que donava a un i altre una patent de mediocritat afrosa, d'imcompetència absoluta en el món de la política.

Primer el senyor del Pozo, veu com s'agualeix aquella auriola fictícia amb que l'havien circumdat els seus *correligionarios* en el acte de la Junta d'Escrutini, i el *regocijo* prematur de les sardanes de la Rambla. Veu després en la vista del acta davant del Suprem, com aquelles plumes estarrufades de paò victoriós, perden tota l'arrogancia, venint a anoeirar tota la seva flamant personalitat, la discussió del Congrés, la necrologia d'En Vincenti i l'epitafi d'En Cirici Ventalló.

El partit republicà, els *correligionarios* de Girona, amb la seva manca de direcció, en plena acefalia, acaben de perdre la poquíssima solvència o autoritat política que 'ls hi quedava, amb la seva actitud airada, de xibarrí, de motí, d'amenaça.

Aquesta actitud era per tothom impolítica, menys pels inconscients directors del republicanisme gironí i per les masses ignares que 'ls segueixen. Sols ells no sabien veure com era impropedent mantenir tal postura, en mig de la nostra tranquil·la consuetut política, més afecte cel *safreig* que de la *barricada*. Sols ells no comprenien que amb tal conducta perdien les simpaties que's capten al vol, d'aquelles ànimes extremadament compassives, que senten per el que actua de *víctima*, una gran commiseració.

Amb un procedir d'amenaça, no's consegueix mai res profós, perquè per una part no logren atemoritzar a ningú, i en canvi uneixen contra seu totes les inconveniències i l'antipatia que provoca una actitud de matonisme.

Els que laboren amb veritable frenesi son els mauristes. Cerquen infadigables un nom, un home; els pobres han sofert ja varis desenganyys, primer el senyor

Marfà, el senyor Peyra, el senyor Comalada, ara el senyor Muntadas... demà el senyor.....

Es natural; son portadors una pessima comanda, volen ser defensors d'una causa perduda...

Es natural; els mou un odi insà, que 'ls ofega, que 'ls neguiteja, que 'ls arbora; i l'odi no pot fecondar res de bò, no pot gestar res aprofitable.

Prò si desepcions han tingut al anar a la recerca d'un candidat, si l'han tingut que buscar com nous Diògens, ¡qué sera quan truquin a les portes per a demanar vots i apoi!

Ni el camí del Calvari sera tant dolorós.....

Malgrat tot lo que 's diu, nosaltres ens resistim a creure que 'ls maurins vagin a la lluita.

Es que nosaltres que tenim l'esperit seré, que sentim i pensem en plena normalitat, no sabem concebir certes monstruositats; ni concebim tampoc certs heroismes.

Prò per altre part, ben meditat, els mauristes son ben capaços d'anar a la lluita, sense por al ridícol, fent una complerta dexació d'amor propi, càs de tenir-se, càs de poguer estar en condició de percibir l'emoció d'un paper desairat.

El que en aquestes condicions vagi a la lluita, sera EL MINGO.....

Els seus no faràn més que ajudar-li a portar la.... creu.

Si es que avans no l'han clavat en ella.....

Prò tot això ¿qué importa?

Plenament segurs de nosaltres mateixos, del home que portem a la lluita, dels arrels que tenim en el poble; encoratjats per passades experiències, entrenats en la bregua nobilíssima del ideal, ara més que mai ens sentim FORTS, ens sentim BONS.

La nostra força anorreará als nostres enemics, que 'ns temen, que veuen la batalla perduda.

La nostra bondat acabarà per conquerir totes les voluntats, que 's fundiran en la única i sagrada voluntat de la Patria.

Per tot això sentim la serenitat generosa que s'escampa per nostre sang. Serens i confiats mirem la lluita.

Amb serenitat i confiança l'emprenem.

Amb serenitat, amb confiança, però amb ardiment, però amb entusiasme sens parió.

La nostra campanya sera la campanya de la PERSUASIÓ, com sempre enlairada; com sempre fugint del bassal concupiscent.

La nostra campanya volem que tingui la tranquila diafanitat de les aigües de la llacuna....

Lluitarem i vencerem.

I a l'hora de la victòria de les estranyes de la terra mare, sorgirà una veu com de celestia, que retrunyirà amb un crit de joia, aquestes paraules:

«¡Girona redimida!» «¡Visca Catalunya!»

Activitat parlamentaria regionalista

LA QÜESTIÓ DEL JOC

El diputat regionalista senyor Marqués de Camps el nostre preclar amic i fervent gironí, ha donat una nova prova de l'activitat que 'l caracteritza. Un dia es la qüestió del preu del pa, altre el sulfat de coure, que 'l mouen a intervenir en les tasques parlamentaries, sempre d'una manera profitosa pel país, sempre mogut per un gran afany de millora; la actuació parlamentaria del Marqués de Camps en aquesta etapa, es brillant com sempre, venint a afegir a la seva llarga historia com a representant del país, una nova i gloriosa pagina de lletres d'or.

Ara s'ha alçat en el Congrés el Marqués de Camps, para tractar de la qüestió del joc, que exten cada dia més les seves grapes funestes, a ciencia i potser a complicitat dels que deuriem evitar-ho.

Totes les ments sanes se revoltent contra l'actual degradació, consentida per govors ineptes, que saben tots els ressorts del mal, però que desconeixen tots els remeis del bé.

El governador civil de Barcelona, on com en tot Catalunya se juga escandalosament, ha quedat molt mal parat de l'escomesa del Marqués de Camps i completament al descobert amb la falconada d'un altre diputat regionalista el senyor Plaja, que ha completat brillantment les denuncies fetes pel primer.

S'ha parlat, per part d'un i altre diputat, del joc en la *provincia* de Girona, que no và... sapiguer privar el senyor Matheu i que veurem si sab privar el senyor Prida.

Hora es ja que tals abusos acabin; hora es ja que tota la premsa DIGNE llenci al vent les campanes. El silenci podria ser complicitat.

¿Ho sent el senyor Goberna'lor?

El senyor Plaja en son discurs al parlar del joc a la provincia de Girona, digué, que un SENYOR MOLT CONEGUT se presentava com a concessionari del joc i recorria els centres on se jugava a cobrar directament les primes estipulades per la tolerancia.

El SENYOR MOLT CONEGUT fa temps que viu en l'impunitat i hora es ja que tals abusos acabin.

Callem nosaltres per deferencia a altres que primer han de parlar.

El SENYOR MOLT CONEGUT sentirà en les galtes una cremor de foc, si es que 'l foc de la vergonya pot muntar a ses galtes.

Hi ha qüestions de dignitat que afecten a molts i que per dignitat han de resoldre's.

Prejudicis forasters

ELS DOS FETICHISMES

No es solsament el poble jueu, malaït i vagabond, que espera encara la vinguda del Messies. Els pobles de voluntat afeblida, somnien també, i somniaran sempre en un redentor que curi totes ses malures, que esborri la diferencia que, contra els pobles abúlics, marca el camí del progrés en favor dels pobles de voluntat ferma i constant.

Somnien en un gran home que, molt comodament per a els dits somniadors, sense necessitat de que se preocupin ni de que se sacrificuin, els hi dongui tot fet i arreglat el pervindre triomfal i gloriós de la patria; com un quiner entés, que presenta a taula, assaonat i flairós, un plat exquisit.

Els partits i escoles massa idealistes, també somnien, quan creuen en una general adaptació de la materia social a les noves formes del progrés, sense entreveure les inevitables resistencies de estats posesoris rebels a l'expropiació, sense comptar amb la inercia de masses impermeables, refractaries a lo nou. Parleixen també aquets partits i aquestes escoles d'un *fetichisme* parell al dels imitadors del poble deicida. Tot ho esperen de la llei. Fer una llei nova. Vetaquí son anhel. Que ses teories encarnin en la realitat llegislada, oblidant el fer-les encarnar en la realitat de la conciencia nacional. Vetaquí l'ideal de molta gent.

No pot negar-se l'influència que ha tingut sempre i té encara, si bé que amb menys eficacia cada dia, en el camí dels pobles, l'acció personal d'un home al qu, ses condicions, o les circumstancies que'l voltaren, han posat en els pinacles del edifici social.

No pot negar-se tampoc l'acció importantíssima que les lleis (que son armes, segons frasse d'un subtil pensador) tenen per al desenrotlló del progrés social i per l'avenç nacional dels pobles.

Pero ni amb un gran home ni amb bones lleis n'hi hà prou; i aquí radica l'equivocació dels qui únicament per aquestes i per aquell sospiren, i en aquestes i en aquell esperen. Cosa cómoda i gens cansada es el fer-ho, i tal volta per això precisament tenen en certs indrets tants adeptes aquets sistemes. A Catalunya, que ha rebut per tants d'anys d'aquets indrets influencies decisives, també compten amb alguns, masses, seguidors.

No pot calificar-se el seguir-los més que d'equivocació funesta o de droperia imperdonable.

Digui lo que sigui, devem lliurar-nos-en, reinvidicant per a nostre esperit nacional català son alé secular de sana democracia, la primera i la més justa del món, que creà una classe menestrala que caracteritza nostre poble, i un estat popular, recte i conscient que governava de fet. Com que tothom treballava amb fé i constancia en el comú, tothom influia eficaçment en la marxa del mateix. L'éxit era del esforç, que aquet l'assolirà sempre. El que la Providencia suscití homes extraordinaris que possin tot son valer al servei de sa terra, es problemàtic,

i ademés, l'obra d'aquels homes serà quasi sempre efímera. Morirà amb ells.

No ho esperem tampoc tot de la llei. Necessita aquesta unes autoritats que la apliquin, un poble que la practiqui, una magistratura que'n sancioni l'incumpliment, en fi, un ambient aont viure. Si això manca, mor la llei per anèmia, per falta de circulació de vida. Cau en desús.

Recordin-se les lleis del descans dominical, del treball dels menors i de la dona, de la usura, del vot obligatori, etc., etc., i quasi totes les socials que la bona voluntat dels governants ha dictat en els darrers anys a Espanya no acompanya després i simultàniament del necessari treball de propaganda i saturació d'ambient per part dels principalment interessats en la reforma.

Han sigut un fracàs.

El poble de Catalunya, pràctic i realista, no deu deixar-se enlluernar per mirallets legislatius, quina acció dura sols mentres tira dels cordills el tramoista. Deu esperar solsament en allò que encarni, després de la propaganda i de la acció pacient i aciençada, en la realitat de la vida pública.

Treballem doncs per a que isquin en les fileres de la generació actual, de la que tant espera el pervindre de la patria, no un gran home, sinó molts homes complets, conscients i complidors de sos deures individuals i socials.

Treballém per a que nostres aspiracions i nostres anhels de autonomia, de cultura, de progrés, d'ordre i de pau, trobin aculliment en l'Alcubilla, pero no creïssim que fos tot lograt, lograt que fos això. Més que'n les planes d'un còdic, està escrita la llei dels pobles en el rimne de sa vida. Escriguem-l'hi doncs amb suor de nostre front i amb sanc de nostres venes si és precís, amb constància, amb sacrifici, amb fè.

JORDI CATALÀ

Ensenyar al ignorant

Una de les Obres de misericòrdia més mereixedores de premi es la d'ensenyar al ignorant i aquesta tasca a emprés En Puig i Cadafalch, eminent arquitecte i gran arqueòleg, figura preminent en tots els Congresos internacionals d'art. Per a donar a conèixer en concret l'obra cultural de la Diputació de Barcelona, i en general, la lluita de Catalunya per la seva cultura pròpia, per la infadigable temptativa de conquerir el nimbre de la civilització, pronuncia una notable conferència, en l'Ateneu de Madrid, detallant especialment els treballs pedagògics de la «Universitat Industrial», i describint altres ensenyances tècniques que la Diputació organitza i manté.

L'obra cultural de la Diputació de Barcelona, com també la de la Mancomunitat, que podríem dir se fomenta en la de la Diputació Barcelonina, ha sigut i es combatuda per tots els centralistes, junt amb altres esperits que encar que catalans, no poden capir ni fruir l'esperit catalanesc, propi de Catalunya. En Puig i Cadafalch ha mostrat la realitat de la obra cultural que és, la realitat de Catalunya, mitjançant l'encarnació de sos ideals. Parlà de l'ensenyança tècnica, actual trobant-la deficient i anticuada, seguint un fet que nostra professorat ni dirigeix centres fabrils, ni inventa.

Per això la Diputació intenta, crear i la Mancomunitat se proposa intensificar escoles industrials especialitzades al estil de diferents punts de l'estranger. Se procura en l'«Universitat Industrial» i en totes les ensenyances tècniques, que la part oral sia curta; la del dibuix aplicada a cada indústria i en el maneig de maquinaries; que sien aquestes del natural, per a que al arribar a la realitat, l'alum-

ne no se trobi amb res desconegut.

La nombrosa representació política i cultural que omplia «L'Ateneu»: Compté de Bugallal, Gonzalez Besada, Andradé, Sanz i Escartín, etc. exclatà en aplaudiments, tributant merescuda aprovació, a la gran obra pedagògica que exercia en Puig, donant a conèixer, divulgant, el nou esperit catalanesc que informe l'obra cultural de Catalunya representada per l'obra de la Diputació i Mancomunitat. Obra portada a cap per la Corporació provincial imposant un dels menors contingents provincials d'Espanya, mercè a una tradicional administració integerrima, i amb al fi de crear una acció supletoria de l'obra cultural deficientíssima del Estat, qui no ha tingut compte de l'exaltament espiritual de Catalunya, segons la tradició cultural d'ella, ni tant sols, remeià aquesta abandó amb una cultura en llengua oficial.

Catalunya vol formar futures generacions, amb armes necessaries per a viure i vèncer en la competència sens entranyes, en la lluita sense sang, que és el viure contemporani dels pobles.

Una sensació d'alta donà En Puig i Cadafalch a son auditori. No es tracte, deia, de l'empleu estimulanti i modern d'un pressupost, ni d'una mania ideològica, ni d'una vanitat que se contenta sols amb noms. No; se tracta d'una gran substancia patriòtica, que s'exten per Catalunya, freturosa de la vida superior que és l'orgull de l'Occident. D'aquesta manera, procurant que la nació tinga en si tots els elements per a sa vida, per a sa defensa, se fa patria més eficaçment, que pronunciant esterils discursos, en els quals, i entre flamarades d'odis, s'apela inutilment a un falç patriotisme.

En aquella mateixa tarde en el Congrés, un dels enamorats del Centralisme, en Melquiades Alvarez, qui anà a escoltar, a n'En Puig, alegava, com a *rao suprema* per a oposar-se a la cooficialitat de la llengua catalana, que també se podria demanar la oficialitat del basc i del gallec, i això equivaldria a incapacitar als castellans per a exercir càrrecs en aquestes regions.

Veus aquí els dos ideals: el dels centralistes: viure del presupost. El de Catalunya: engrandir a la Patria. El primer, s'esforça en xuclar la sava de la patria: el segon, s'esforça en donar vida a la Patria.

Grand obra de misericòrdia ha fet En Puig i Cadafalch, ensenyant al ignorant centralisme l'ideal de Catalunya; l'obra cultural catalanesca; l'unic medi de fer Patria.

JOAN.

L'ART A L'ESCOLA

I

Amb tot i les continuades manifestacions d'art que venen succeint-se, i d'haver prè un gran increment les revistes dedicades a la cultura artística, veiem que'l poble està desproveït del sentiment estètic, que la nostra joventut obre gairabé no's delecta en la contemplació de lo bell. No sembla sinó que aquest sentiment fos patrimoni dels adinerats.

Manca una democratització artística; falta que'l poble se preocupi no tant solament de la seva vida material, més de la rica vida del esperit; falta inocular a la multitud, respecte, estimació i efecte per tot lo bell. Solsament l'art dona valor a la vida, amb ses pures elevacions d'esperit. És imprescindible que les classes populars sien posades en disposició de fruir les emocions que produeix sempre la contemplació de les coses belles.

L'Escola d'ensenyança primària, es la destinada, es la que té la comanda de preparar als fills del poble en la cultura

estètica de que fins avui se'ls dedava llástimosament desproveïts. A les nostres escoles hi fan cap la part més nombrosa dels fills dels humils; nois qui abandonen les aules tant bon punt se'ls venen aptes per a portar-los a la fàbrica o al taller, dins el torb de la lluita per la vida. La majoria d'ells ja no reben al res ensenyaments que'ls del seu ofici.

Tots estém ben convençuts de que en els dies d'avui, no n'hi ha pas prou de sapiguer llegir, escriure i comptar. És necessari doncs, de que a n'aquels nois els posem en condicions de poguer viure la vida, els hi desvetllem l'amor a la bellesa, que l'art els sugestioni i que l'interpretin, sentint-lo.

El valor educatiu de l'art es immens; la contemplació de les coses belles es una elevació per l'ànima, desvetlla els mil·lors sentiments de puresa i harmonia, fent esvaïr del cor les semences de l'odi i la violència. La naturalesa ens ofereix l'art, ontsevilla; les flors i els ocells, les aigües i els cels, ens ofereixen una déu inestroncable de bellesa. Fem de la natura, la nostra col·laboradora en l'obra sublim de despertar en el noi els sentiments de bellesa; aprofitem-nos dels seus encants, que'l noi sàpiga admirar i sentir l'espectacle d'una llunyada tempestat, d'una posta de sol, del mar revolt, d'una nit serena i calma; que trobi pler en la contemplació dels colors qui enmirallen les aigües, en els colors de les flors i e les fruites...

Mes, amb tot això, no tinguem la pretenció i l'error pràctic de volguer convertir a la humanitat en artistes, mirem, si del posar a tot ciutadà en condicions aposta per a sentir emocions artístiques.

Es tant immens el camp ont podríem enrar-nos a desenrotllar l'importància, la necessitat i l'influència de les qüestions artístiques sobre els nostres alumnes, que ni jo podria fer-ho completament per manca de temps i de coneixements, ni vosaltres tindríeu paciència per escoltar-ho.

Tinc doncs forçosament que concretar.

D'aquesta conversa meva m'heu de treure una impressió, no un ensenyament, que ni'l necessiteu vosaltres ni vos el pot donar qui vos parla.

Mirem doncs, les condicions que, en la meua creencia, contribueixen a l'incipi del sentiment estètic del noi.

SEBASTIÀ PLÀ

DELS JÓCS FLORALS

Girona, que té una historia tant neta-ment catalana i que ha estat sempre moguda per un alt esperit de catalanitat, va veure pasar tristement les fires de 1915, sens la celebració de la clàssica festa dels Jocs Florals.

Es possible que'ls jocs no siguin, tal volta de gran utilitat cultural en l'actual desvetllament de tots els valors de Catalunya; es possible també que, tal com han vingut celebrant-se fins avui, no poden haver-se prè massa seriosament i han sigut, tan sols, lleus tentatives literaries no sempre afortunades.

Més malgrat aquets defectes de ro- bustés cultural, els Jocs Florals han tingut sempre, per a Catalunya, una alta significació patriòtica; i es baix aquest punt principalment, que cal fomentar-los i analitzar-los, car en ells de la Patria se parla al poble en el llenguatge del cor i del sentiment, que's el que més estima al poble.

Nosaltres, que posem per sobre de tots els nostres amors, l'amor a la nostra volguda ciutat, desitgem que'n les vinentes fires no se senti el manament d'una festa tant catalana.

I en nostres desitjos de instaurar novament la festa, ens acompanyarà tot el

poble, car se tracta d'un acte d'afirmació de la nostra personalitat, d'enaltiment de la nostra cultura i d'homenatge a la nostra llengua glosiosa, i totes aquestes coses les sent amb devoció l'ànima gironina.

L'últim discurs

d'En Melquiades Alvarez

Ha parlat En Melquiades Alvarez el portaveu del reformisme al Congrés, i el seu discurs ha sigut un teixit d'invectives a la qüestió nacionalista. Al capdavanter del Reformisme l'han espantat les nostres reformes i se'n ha mostrat obertament, concretament contrari i en punt a regionalisme i nacionalisme ens hem demostrat molt més reformistes nosaltres que no ell.

I el senyor Melquiades Alvarez ens critica el que pensem més amb nosaltres que no amb els de la resta d'Espanya que estan pitjor, sense recordar-se potser que en els problemes generals espanyols la minoria regionalista és la que més activament els ha estudiat i n'ha volgut empendre una solució; que no demanem mai res amb exclusivitat a la nostra regió, sino que reclamem els mateixos drets per a les altres regions d'Espanya... però tampoc valem deixar-nos emportar d'un idealisme exagerat, ni converttr-nos en nous Quixots «vengadores de agravios, ni enderezadores de entuertos», els agravis i torts que infleixin an els altres, sino que primerament ens sentim i volem remeiar els nostres.

I En Melquiades Alvarez enten per patria gran a Espanya, peiser perque té mes extensió, i no adverteix que és preferible triar per patria la que és obra de Deu i no la que és obra dels homes.

I més avall del seu discurs es lamenta de què la Mancomunitat hagi dirigit una comunicació en català al Rei, i diu que'l nostra rei Jaume I quan es dirigia a Castella o feia en castella lo qual, afeigeix, demostra la seva diplomacia però no la d'En Prat de la Riba. Però ¡per Deu! quan Jaume I era rei de Aragó i Catalunya el regne de Castella i el de Aragó eren dos estats ben diferents e independents un d'altre i per lo tant no tenia cap obligació el rei de Castella de saber el català. Però ara ajuntats Catalunya, Aragó i Castella, tinguent aquestes un mateix rei, podem dir que si ell i els seus ministres no volen tenir l'obligació de conèixer totes les llengües espanyoles, al menys han de regonéixer el dret que tenim a que ells les entenguessin. I la diplomacia d'En Prat de la Riba no necessita lliçons de la d'En Melquiades Alvarez, del flamant polític que en els seus viatges per França tenia de gastar intèrprete, quan el francès és la primera de les llengües diplomàtiques d'Europa.

Anoncià que les llengües regionals aniràn desapareixent en el xuclador de la civilització. Mal profeta; al revés, que les llengües regionals aniràn obtinguent les prerrogatives de les oficials i totes les llengües seràn regionals i oficials a la vegada.

I el senyor Melquiades Alvarez, va acabar el seu discurs anegat en mitj d'un oceà de aplaudiments, protestes, oratoria, i puor produïda per la descomposició dels seus ademans.

Va parlar molt i molt bonic, però valien més les paraules que no els conceptes; buides però molt mudades.

AGRE-DOLÇ

Tenim Governador nou, el senyor Prida, i «EL GIRONÉS» el saluda i li desitja molt d'acert en el seu comés, en bé

dels interessos que li estan encomanats.

En bona ocasió arriba el senyor Prida, per a demostrar el seu zel i les seves aptituds.

La qüestió de les subsistències es una qüestió a resoldre. Altre qüestió es la del joc.

Esperem que la seva intervenció solucionarà conflictes, sinó haurem de demostrar-nos implacables, i a fé que ho sentirem.

Esperem que obri el senyor Governador.

Com un mal record oblidem al senyor Matheu. S'ha despedit de Girona, a la francesa, com aquell que té remordiments pels torts comesos.

Ens alegrem de la sortida del senyor Matheu, perquè el nostre bon nom de catalans, no sofrirà retrets i no sentirem la vergonya dels nostres homes.

Per obrar malament, per a governar malament, preferim governadors castellans, que al fer-ho aixís segueixen una tradició i una política aburrible.

Y l'honor de catalans no n'hau perjudici...

El diari republicà inserta un nou article del *Jaimista práctico*.

El rumor es insistent en les penyes que's formen, i l'estil fa dir que's obra del senyor Marqués de la Torre.

No ho estranyem, tant més quan el senyor Marqués de la Torre que sufreix una excomunió del seus, no té altre recurs si vol escriure, que fer-ho desde l'*«Heraldo»* o desde les pàgines de *«El Autonomista»* (!!!)

DE LES PETITES DMARAVELLES GIRONINES - - -

ELS GRANS CARROS

DE TRANSPORT

Tot el carrer trontolla al pas dels grans carros de transport. La gent entre respectuosa i temorencsa s'arredossa a una entrada o pateix un instant de païra el veure's reduïda en l'estreta antara fregant la paret. La proximitat de la enorme massa amb tot el seu traqueteig porta instintivament l'impressió d'un cruximent de ossos sots el pés feixuc de les rodes fortíssimes, que remouen l'empedrat amb perjudici evident de la seva llissor ciutadana.

Acimerat de càrrega, sols deixa un buit aprop de la tenda on el carreter de cara roja i de calquenyó als llavis, fustiga amb una tralla llarguíssima el pas de les mules i les dirigeix als crits de *Olla-ooo! Oorqueeii!*

Les cinc mules alcen per un moment les orelles caigudes i laces, cuejen amb força i apreten la marxa a llargues gambades fent retrunyir el sol amb ses potes ferrenyes.

La sort de la mula de *vares* es una veritable epopeia. Ja sembla allomir-se al sentir caure sobre ses espatlles tot el pés de la càrrega. Ja's veu alçada pel ventre al cular-se el gran carro... i aleshores les seves cames, perdent el contacte amb la terra, branden esbojarrades com el péndol d'un rellotge espatllat.

Deixant enrera l'estretor dels carrers ja en plena carretera, el gran carro traslladat a un ambient propi, renova els seus millors sentiments de tendresa.

Estima an el gós flac i ronyos, que massa familiaritzat amb la majestat carretívola, *rega* irreverent les rodes polçoses. Estima a les mules i al carreter xiroi que canta festives corrandes i que l'hi prodiga unes *passigolles* molt dolces quan a les baixades refrena l'impuls de

les rodes. Estima a la llarga i polçosa carretera, plena de sots, que proclamant la seva reialesa constanment s'humilia a sos peus.

Sols en la seva edat avançada se mostra irascible i odia de cor al auto que al toc de la bocina l'obliga a apartar-se per a passar brunzent; i el gran carro, com una vella padrina soltera, atribueix al *mal esperit* la rapidesa del auto, que llença a la seva faç venerable un núvol de polç, com una escupinada a la seva velleça, com un escarni al seu imperi sobre la carretera que l'temps i la grandària l'hi han donat i que ara l'auto infernal l'hi disputa.

JHOT-FLICK

CULTURA I ART

Tenim notícia de que al fi de curs en les Escoles Graduades de la nostra ciutat, seguirà una selecció exposició provincial dels treballs artístics fets a les escoles.

Durant un dels dies en que l'exposició estarà oberta als visitants, l'iniciador d'aquesta empresa, nostre estimat amic el jove professor En Sebastià Plà, donarà una segona conferència, tractant de l'art a l'escola, continuació de la que va donar l'istiu passat a l'Agrupació de Mestres Normals, i que avui comencem a publicar en les nostres pàgines, amablement cedida per l'amic. Tenim tota la complacència en anunciar aquestes empreses d'art que's resolen dins l'Escola, i que tant contribueixen a la formació espiritual dels nostres nois d'ara, homes de demà.

Amb el nom de col·lecció «Minerva», el ja benemèrit boucell de Pedagogia de la Diputació de Barcelona, publica una sèrie popular (a 0'35 ptes. volum) dels coneixements indispensables.

Aquesta col·lecció molt ben editada i amb gravats, assoleix un gran èxit. La competència dels autors i l'interès de les matèries que tracten és la seva millor recomanació.

Veus aquí els volums publicats fins ara: *Oceanografia* (Maluquer); *Resum de Geografia d'Europa* (Palau Vera); *Nocions de Liturgia cristiana* (Mn. Terré); *Resum d'Astronomia* (Dr. Fontseré); *El radi* (Dr. Terrades); *La Neurosis i els Neuròtics* (Dr. Alsina i Melis).

La nostra Diputació se preocupa fonament del problema importantíssim de l'ensenyança agrícola de vulgarització teòrica-pràctica, en aquelles poblacions que presentin una gran font de riquesa agrícola.

Realment la tasca de la nostra Diputació resulta cada dia més meritòria, i sos resultats en la pràctica son excelents.

Un dia amb la implantació de l'Escola Normal, l'altre amb la creació de l'Escola d'Arts i Oficis, ara amb el projecte de l'Ensenyança agrícola.

La tasca de que parlem està encomanada per a la seva preparació, al enginyer agrícola i Director de l'Escola d'Agricultura de Barcelona, En Josep M. Vall.

Ahir divendres varen tenir lloc en el Col·legi que dirigeix l'il·lustrada professora Donya Carme Huguet, els exàmens anuals de fi de curs.

Se donà lectura a una notable i ben escrita memòria en la que s'hi puntualitzen els treballs realitzats, i en la que s'hi marca una excel·lent orientació educativa que acredita una vegada més rellevants condicions pedagògiques de la senyora Huguet, que fa honor al magisteri gironí.

Els exercicis de les alumnes donaren un feliç resultat, per lo que la labor de la professora mereix tota mena d'elogis.

S'inaugurà també una notable exposició de labors, que podrà visitar-se avui dissapte i demà diu nenge.

Subasta extrajudicial

El día 3 del próximo venidero Agosto, y hora de las 11 de la mañana, en la notaría de D. Emilio Saguer y Olive (plaza de la Constitución, 7, pral.), se venderán como otras de las fincas integrantes de la masa de la quiebra de D. Vicente Carerras y Suñer, bajo el pliego de condiciones que estará de manifiesto en la citada notaría, DOS CASAS UNIDAS, sitas en esta ciudad; la una en la plaza del Oli y Subida de Santo Domingo, en donde se halla señalada de número 1, compuesta de plania baja, 4 pisos y terrado, de medida superficial 189 metros 75 decímetros cuadrados; lindante por la derecha, entrando, Poniente, con la plaza del Oli; por la izquierda, Oriente, con la otra casa que se citará; por la espalda, Mediodía, con un callejón que forma parte de dicha plaza, llamado del Sach y parte con la misma plaza del Oli; y al frente, Norte, con la Subida de Santo Domingo; y la otra, sita en la calle del Sach, señalada con el número 3, teniendo la escalera común con la anteriormente descrita, cuya medida superficial se ignora; y linda por Mediodía, que antes constituía su frente, hoy espalda, parte con Pedro Figueras y parte con dicha calle del Sach; por la derecha, Poniente, con la casa anteriormente descrita; por la izquierda, Oriente, con el edificio Salón del Odeón, de propiedad de D.ª Concepción de Artau, mediante pared de carga; y por Norte, antes espalda, hoy frente por haberse cambiado la escalera y puerta de entrada, con la calle Subida de Santo Domingo.

« PRO DEvesa »

Preguntevos vosaltres mateixos. Si a Girona li manqués les dos obres més grans, orgull dels seus ciutadans, si la grandiosament bella Catedral i la Devesa, plena de magnificència desapareixien, quina Girona tan diferent no seria i la q' avui!

I tan veritat, com es que son els seus mes grans tesoros! Per aixó, al mes senzill toc d'atenció que hem aixecat des de EL GIRONÉS, han respost els ciutadans gironins d'una manera deissiva enviant idees, proposant remeis, concretant i fent veure realitats, que els nostres llegidors ja podran aviat comentar. No tenim tots els treballs encara; però además dels catorze, rebuts fins avui, ens han promés la seva cooperació distingides personalitats que fan esperar del seu amor a la nostra terra profitosos concells.

La nostra campanya *Pro Devesa*, d'avui, hem de desijar sigui coronada per el mes falaguer exit, no per la gloria que pugui tocaros a nosaltres i haver remogut l'aigua primer que tots, sino porque la Devesa, es el mes gran orgull nostra, la Devesa es el lloc on el foraster ha de obrir la boca per fer una exclamació, que a la vegada que pondera l'obra única, li queda de nosaltres, un concepte gran de ciutadania.

Ara lo que es precis es que tothom dongui la seva opinió, sigui xic o gran. Ara lo que convé es que de l'enquesta en surti cosa practica i que la campanya *Pro Devesa* sigui una verdadera campanya ciutadana i dignifiqui el nostra park fent que tothom l'estimi com se mereix, en parli com se mereix i se l'honorí com se mereix.

La Devesa ha d'enfortars en l'atenció de tots els gironins, que amb bona voluntat i treballant fervorosament hem de fer que sigui el lloc predilecte de tot el poble, que allí s'hi reuneixi la nostra societat, que allí sigui lloc d'esbarjo per els nins, ja que la Devesa es un lloc on els pulmons poden respirar l'aire sa que ens manca dintre Girona.

No volem dir res mes sino que cada hui compleixi amb el seu deure, qui donant una opinió, qui enviant algún treball, qui parlant d'ella amb aquella admiració, amb aquell amor que n'es acreedora.

L'obra ciutadana ja la tenim començada. Els fonaments van enlaire i es hora de que tots hi portem el nostra gra de sorra.

Aixís ho esperem dels ciutadants de Girona, en honor seu i en honor nostra.

CLARÍ

Mercat de Girona

Dia 8 Juliol 1916

Productes agrícoles	Máxim	Mínim
	Ptes. Cts.	Ptes. Cts.
Blat (els 100 Kgs.)	34'00	33'00
Ordi »	30'00	29'00
Sévol »	28'00	27'00
Civada »	29'00	28'00
Blat de moro »	35'50	35'00
Fasols »	64'00	60'00
Faves »	34'00	33'00
Pésols »	—'—	—'—
Cigróns »	90'00	47'00
Arroç »	70'00	48'00
Fasols »	70'00	58'00
Garrofos »	20'00	19'50
Fenc (el quintar metric)	—'—	—'—
Palla »	—'—	—'—
Patates »	35'00	13'75
Arrels i tuberculs »	—'—	—'—
Llana blanca »	225'00	225'00
id. negra »	215'00	215'00
Vi (el hectòlitre)	60'00	50'00
Aiguarent »	—'—	—'—
Alcohol »	—'—	—'—
Oli d'oliva »	135'00	120'00
Formatges (el Kilo)	05'50	05'50
Greixos »	02'75	02'25
Bacallá sec »	01'85	01'75
Cavalls (per cap)	—'—	—'—
Mules »	—'—	—'—
Burros »	—'—	—'—
Vaques »	600'00	500'00
Carres »	—'—	—'—
Porcs »	—'—	—'—
Bous »	700'00	500'00
Gallines (una)	06'00	04'00
Pollastres »	03'50	02'25
Ous (dotzenes)	01'40	01'35

Corones dentals Audouard

de 2 Kts., fetes a mida i col·locades en dos hores, estalviant viatges i visites inútils.—De 20 a 30 pessetes.

Estudis i dictàmens radiogràfics

d'anomalies de la dentició en els infants i d'enfermetats dels ossos i de més desordres de les sinuositats bucals

PONTS - BRIDGES - INLAYS

i treballs d'or a preus convencionals.

St. Francisco 12-1er. -- GIRONA

L'orres — Imprenta — Girona

GRAN FÀBRICA

d' Aiguardents,
Licors,
Aixarops,
Vermouth,
i vins selectes
de

JAUME REGÁS

Pont Major de Girona

Grans premis en les Exposicions universals de París (1878) i de Barcelona (1888)

SOMBRERERIAde **RAIMONDA CREUHET**

Rambla Llibertat-22 -(Sota les voltes)

Gran assortit de sombreros i gorres de totes classes.

Trajos per a nens**F. SOLÀ****Optic i Joier**

Rambla de la Llibertat, - 26

GIRONA**Busquets i Llapart****BANQUERS**

Ciutadans 5 i Ferreries Velles 6. — GIRONA
Telefons: Urbà, 88 - Interurbà, 53

Comprém i veném, a l'acte, tota classe de valors nacionals i estrangers.

Realitzém, amb gran ventatja, totes les operacions de

BANCA, BORSA, CANVI, VALORS i CUPONS

Dalman Carles,
Plà i Cia.

Editors. -- GIRONA

Fabrica de Galetes i Biscuits

DE

SALVADOR PLAJA

Premis en les Exposicions Internacionals del Tibidabo i de Barcelona

Telèfon 204 - Figuerola 33.-GIRONA

PERE M. CARRÉ

Habilitat de Classes passives,
de Presons i de Sanitat

CENTRE ADMINISTRATIU

Representació d'Ajuntaments,
fabricants i particulars.

(Unie despatx amb consulta gratis als Ajuntaments)

Representant en Barcelona i Madrid

Carrer de la Forsa, 8, 1er.-Girona

Telefon interurbà núm. 40

ESMERAT SERVEI D' AUTOS**I COTXES DE LLOGUER**

DE

J. PLÉ, BOSCH Y Cia.

Ciutadans, 10 i Ronda Figuerola
Telèfon 221 Telèfon 236

Especialitat en carruatges per a empreses particulars i oficials, casaments, bateigs i enterraments, etc., etc.

Economia en els preus**MANUEL PUJADAS****ANTIGUA (BONET)****TEMPORADA D' ISTIU****GRANS NOVITATS**

en tots els articles en
que s dedica la casa

Immens surtit en Camises

Especialitat en els encàrrecs

SABÓNS*Barangé*

BARCELONA,
GRANOLLERS, GIRONA

SASTRERIA**Alfred Ferrer**

Trajos per a Sra. i Sr. a preus limitadíssims

Se fan etxures portant la roba

Diploma d'honor en el Concurs de París 1914

Plaça de la Constitució, 4, i Bell-lloch, 2, 1.º

GIRONA**Planxat Modern**

Planxat mecànic de colls i punys amb rentat per un procediment que duplica la seva duració.

REPRESENTANTS:

J. Oriol Carbó. Platería: 30.
La Canestilla de Oro. Rambla Llibertat
Lluïsa Sureda. Progrés
Flora Padró. Rambla Verdaguer.
Enriqueta Pla. Lorenzana

Tallers: Pujada S Domingo, 1**SASTRERIA SMART**de **J. Fernandez**

Ciutadans - 18

Tall inmillorable.

Les mes altes novitats
en tota temporada

Perruqueria de
R. CARBÓ

Ciutadans, 16 (Hotel Italians)

Especialitat en el tall del cabell i barbu

Servei esmerat

i antisèptic.

Abonaments

especials

Estanislau Aragó

Procurador dels Tribunals

Ciutadans -- 5. -- GIRONA

De 9 a 12 i de 6 a 9

Josep M.ª Riera i Pau

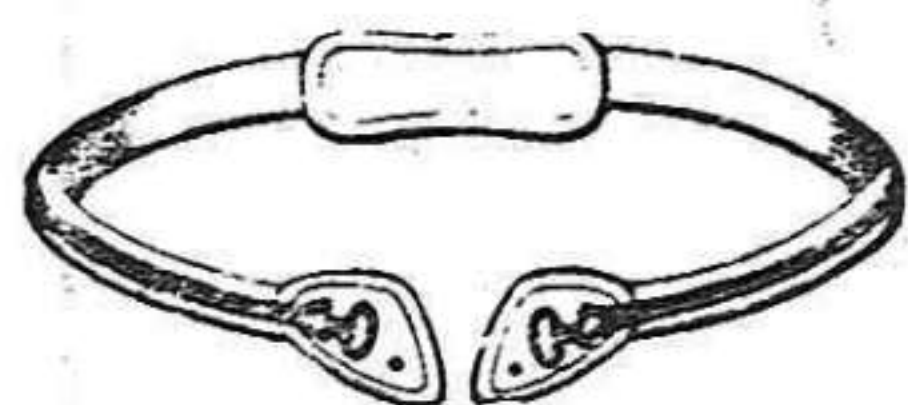
Metge Especialitzat en Malalties de

GOLA, NAS i ORELLES

Consulta de 9 a 12

NOU DEL TEATRE - 1 - 1er.

(cantonada a la plaça del Vi)

LA CREU ROJA

FARMACIA
ORTOPEDIA
PERFUMERIA

F. de A. Roca

Gabinet Ortopèdic per a la col·locació de tota mena d'aparells per a corregir les deformitats del cos humà.

Especialitat i grans existències en

Braguers i Faixes ventrals

SERVEI PERMANENT

Plaça del Oli. - Girona

EL GIRONÉS

PERIÓDIC SETMANAL

Política, Literatura, Art, Ciència, Informació Local i Comarcal

PREUS DE SUSCRIPCIÓ:

Girona trimestre	1'50 ptes.
A fòra	2'00 "
Numero solt	0'10 "